

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 27/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av handelsregisterlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 juni 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av handelsregisterlagen (RP 59/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

- expert Hannu Ylänen, Finlands Näringsliv rf
- jurist Jussi Salokangas, Suomen Journalistiliitto — Finlands Journalistförbund ry
- professor Päivi Tiilikka, Helsingfors universitet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Marja Hanski, arbets- och näringsministeriet
- sektionschef Jouko Koitto, Patent- och registerstyrelsen

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- centralkriminalpolisen
- Suomen Asiakastieto Oy
- Företagarna i Finland
- Finnwatch rf
- Centralhandelskammaren.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att handelsregisterlagen ändras. Enligt förslaget ska utlämnandet av personbeteckningens slutled ur handelsregistret begränsas och i stället för adressuppgifter ska endast hemkommunen anmälas till

registret. Dessutom begränsas rätten att lämna ut hemadressen beträffande fysiska personer bosatta utomlands.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och är angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Allmänt. Propositionen avser att förhindra missbruk som beror på att fysiska personers personbeteckning och adressuppgifter hamnar i fel händer. Ändringen inför begränsningar i hur många som har rätt att få ut slutleden till personbeteckningen eller fysiska personers hemadress ur han-

delsregistret. Målet är värt att stödja, anser utskottet.

För omfattande rätt att lämna personuppgifter talar exempelvis journalisters intressen när de undersöker ekobrott eftersom personbeteckningen hjälper till att identifiera personer även om det skulle ha bytt namn. Å andra sidan är personbeteckningen en söknyckel som gör att uppgifter ur olika register egentligen kan kombineras alltför lätt och i strid med lagstiftningen om skydd för personuppgifter. Lättillgängliga personbeteckningar och adressuppgifter ger inte bara upphov till identitetsstöld och ofog utan kan också resultera i att uppgifter registreras olagligt. I detaljmotiven föreslår utskottet att övergångsbestämmelsen ändras för att det förbättrade integritetsskydd som är målet med lagen ska kunna träda i kraft snabbare.

Handelsregisterlagens förhållande till annan lagstiftning. Den registeransvariga är förpliktad av bland annat bestämmelserna om behandling av personbeteckning i personuppgiftslagen (523/1999). Utskottet noterar att propositionen inte analyserar kontaktytorna mellan personuppgiftslagen och propositionen. På grundval av personuppgiftslagen och förarbetena till den har Patent- och registerstyrelsen ändå tillräckligt med fakta som styr tolkningen och kan tillämpas vid beslut om att lämna ut uppgifter. Om det uppstår tolkningsproblem, är personuppgiftslagen speciallagstiftning och den har således tolkningsföreträde.

Detaljmotivering

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen. Vid behandlingen i utskottet diskuterades skyddet för uppgifter i handlingar som registrerats i handelsregistret innan lagändringen träder i kraft. Enligt övergångsbestämmelsen ska de nya bestämmelserna gälla handlingar som registreras i handelsregistret den 1 januari 2014 eller senare. De gamla bestämmelserna ska alltså gälla registeranmälningar i pappersform och bilagor till dem som finns i Patent- och registerstyrel-

sens och magistraternas arkiv och i Riksarkivet. Där kommer hemadressen och slutleden till personbeteckningen fortfarande att finnas kvar. Det vore viktigt att införa strängare sekretess också för gammalt material, om det är möjligt, anser utskottet. Det kräver att tidsangivelsen beträffande tillämpningsområdet för 1 a § 2 mom. utsträcks till tiden innan lagen träder i kraft.

Patent- och registerstyrelsen har inga tekniska eller ekonomiska möjligheter att behandla handelsregistrets arkivmaterial i pappersform för att höja sekretessen till den nivå som avses i propositionen. Registermyndigheternas arkiv innehåller drygt 2 400 000 anmälningar där det på blanketten eller i bilagor kan finnas personbeteckningar och hemadresser. Om den retroaktiva bestämmelsen också ska gälla det här materialet, måste man ta kopia på det ursprungliga dokumentet, dölja sekretessbelagda uppgifter och först sedan ge ut uppgifterna. Originalen måste i vilket fall som helst bevaras för dem som har rätt att behandla personbeteckningar och hemadresser. En offentlig version av originalen registreras då för kommande användare. Det betyder att det så småningom uppstår en parallell version av handelsregistret. Kostnaderna för det manuella arbetet vore höga. Därför ska den nya lagen retroaktivt gälla bara material som registermyndigheterna har i elektroniskt format. Då är det lätt att ta bort de sekretessbelagda uppgifterna när handlingarna lämnas ut. Trots att retroaktiviteten bara ska gälla elektroniskt material berörs merparten av de utlämnade uppgifterna av bestämmelsen.

Enligt den gällande 3 a § ska registermyndigheten registrera bland annat adressuppgifter om fysiska personer. Denna bestämmelse kommer fortfarande att gälla för anmälningar som aktualiserats på myndigheten innan de nya bestämmelserna träder i kraft. För att målet med propositionen ska uppfyllas i detta läge krävs det en nya övergångsbestämmelse om att det som föreskrivs om utlämnande av slutleden till personbeteckningen och av adressuppgifter beträffande personer bosatta utomlands också gäller utlämnande av hemadressen till fysiska personer bosatta i Finland. Adressuppgifter får alltså bara

lämnas ut om kriterierna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är uppfyllda. Om kraven inte uppfylls, ges bara uppgift om hemkommunen ut som adress till personer bosatta i Finland. Då gäller förbudet i 1 a § 2 mom. mot att lämna ut uppgifter retroaktivt också de adressuppgifter om fysiska personer bosatta i Finland som finns i handlingar som aktualiserats på registermyndigheten innan lagen träder i kraft.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget enligt propositionen men ikraftträdande- och över-

gångsbestämmelsen med följande ändringar:

(1 och 2 mom. som i RP)

Lagens 1 a § 2 mom. tillämpas dock, om begäran om utlämnande av uppgifter görs när denna lag har trätt i kraft och uppgifterna finns i elektronisk form i handelsregistret. (Nytt)

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas också på utlämnande av uppgift om hemadressen beträffande fysiska personer bosatta i Finland. (Nytt)

Helsingfors den 6 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Harri Jaskari /saml
Antti Kaikkonen /cent
Johanna Karimäki /gröna

Jukka Kärnä /sd
Jari Myllykoski /vänst
Martti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.